

Ωρες Διδασκαλίας: Τρίτη 13:00-17:00 (A32)

Ωρες Γραφείου: Κατόπιν Συνεννόησης

Θεωρία Οικονομικής Πολιτικής

Ύλη

Σκοπός του μαθήματος

Το μάθημα αυτό απευθύνεται σε φοιτητές με καλό γνωστικό υπόβαθρο πρωτίστως σε θέματα Μακροοικονομικής Θεωρίας αλλά και Μικροοικονομικής Θεωρίας και Δημοσίων Οικονομικών. Επίσης, θεωρείται απαραίτητη η καλή και αποτελεσματική γνώση χρήσης μαθηματικών μεθόδων ανάλυσης. Το μάθημα εστιάζει σε μια περισσότερο διεισδυτική ματιά σε βασικά μακροοικονομικά υποδείγματα (παραδοσιακά αλλά και πιο σύγχρονα) και την ανάδειξη των θεμελιωδών διαφορών τους. Έμφαση δίνεται στην σύνδεση της οικονομικής θεωρίας με τα ζητήματα οικονομικής πολιτικής που ανακύπτουν στον πραγματικό κόσμο. Βασικός στόχος είναι οι φοιτητές να είναι σε θέση να συνθέτουν τις γνώσεις οικονομικής θεωρίας που έχουν αποκτήσει ώστε να αναλύουν αποτελεσματικά και με συνέπεια ζητήματα οικονομικής πολιτικής. Η ανάλυση θα επικεντρωθεί σε θέματα οικονομικής πολιτικής στα πλαίσια μιας κλειστής οικονομίας.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

- Barro R. and X. Sala-i-Martin [2004]:** *Economic Growth*. The MIT Press, 2nd edition.
- Benassy-Quere A., Coeure B., Jacquet P. & Pisani-Ferry J. [2020]** *Οικονομική Πολιτική, Θεωρία και Πρακτική*, Broken Hill Publishers.
- Blanchard O. [2003]:** *Macroeconomics-International edition*, 3d edition. Prentice Hall
- Branson W. [1989]:** *Macroeconomic Theory and Policy*, 3d edition, Harper and Row.
- Jones C. I. [2002]:** *Introduction to Economic Growth*, Second Edition, Norton.
- Mankiw G. [2002]:** *Μακροοικονομική Θεωρία*, 4^η αναθεωρημένη έκδοση. Εκδόσεις Gutenberg.
- Mankiw G. [2002]:** *Macroeconomics*, 4th edition. Worth Publishers.
- Καλαϊτζιδάκης Π. και Σ. Καλυβίτης [2008]:** *Οικονομική Μεγέθυνση: Θεωρία και Πολιτική*, Αναθεωρημένη έκδοση, Εκδόσεις Κριτική.
- Κολλίντζας Τ. [2011]:** *Θεωρία Οικονομικής Ανάπτυξης*, Εκδόσεις Κριτική.
- Κολλίντζας Τ. [2000]:** *Η αδράνεια του status quo και άλλα παθογόνα αίτια της ελληνικής οικονομίας*. Εκδόσεις Κριτική
- Οικονομίδης Γ. Και Φιλιππόπουλος Α. [2017]:** *Υποδείγματα Μακροοικονομικής Θεωρίας και Πολιτικής*, Εκδόσεις ΟΠΑ.
- Scarath M. W. [2004]:** *Μακροοικονομική: Μια εισαγωγή σε προχωρημένες μεθόδους*. Εκδόσεις Κριτική.

Προτείνεται προς διανομή το σύγγραμμα **Benassy-Quere, Coeure, Jacquet & Pisani-Ferry [2020]:** Οικονομική Πολιτική, Θεωρία και Πρακτική, Broken Hill Publishers.

Κομμάτια της ύλης καλύπτονται και στο υλικό που είναι αναρτημένο στο e-class.

Θέματα Ανάλυσης

A. Βασικά μακροοικονομικά υποδείγματα. Μια συνθετική παρουσίαση

- i. Κλασικό υπόδειγμα,
- ii. Υποδείγματα με στρεβλώσεις στις αγορές (market frictions) ή/και ονομαστικές ακαμψίες (nominal fixities).
  - 1) Υπόδειγμα IS-LM,
  - 2) Κεϋνσιανό υπόδειγμα
  - 3) Υποδείγματα ατελούς πληροφόρησης. Καμπύλη Phillips

Τα παραπάνω υποδείγματα και με τις ανάλογες κάθε φορά υποθέσεις, περιγράφονται από τις εξισώσεις:

Η πλευρά της Προσφοράς

$$l_t^d = \alpha_0 - \alpha_1(w_t - p_t) \quad \text{Ζήτηση εργασίας} \quad (1)$$

$$l_t^s = \beta_0 + \beta_1(w_t - p_t) \quad \text{Προσφορά εργασίας} \quad (2)$$

$$y_t^s = \delta l_t \quad \text{Συνάρτηση Παραγωγής} \quad (3)$$

Η πλευρά της Ζήτησης

$$y_t^d = \gamma_1(y_t - T_t) - \gamma_2(i_t - (p_{t+1}^e - p_t)) + \gamma_3 g_t \quad \text{Ζήτηση για αγαθά (Συνάρτηση IS)} \quad (4)$$

$$m_t^d - p_t = \delta_1 y_t - \delta_2 i_t \quad \text{Ζήτηση για πραγματικά ρευστά διαθέσιμα (Συνάρτηση LM)} \quad (5)$$

Όπου g_t, T_t και ένα εκ των m_t, i_t είναι τα εργαλεία πολιτικής.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

Οικονομίδης-Φιλιππόπουλος, κεφ. 1, 4, 5, 7. Branson, κεφ. 8, 9. Mankiw, κεφ. 9, 10, 11, 13. Scarth, κεφ. 2 και 3.

B. Προσδοκίες και οικονομική θεωρία. Ορθολογικές προσδοκίες και οικονομική πολιτική.

$$x_{t+j}^e = E(x_{t+j} / I_t)$$

Ενδεικτική Βιβλιογραφία: Benassy-Quere, et al., κεφ. 2, Οικονομίδης-Φιλιππόπουλος, κεφ. 2, 3. Branson, κεφ. 11, Mankiw, κεφ. 13, Scarth, κεφ. 4, 5.

Γ. Αποτυχίες αγορών και οικονομικής πολιτικής. (Market and Policy failures)

- i. Αναγκαιότητα και ρόλος της οικονομικής πολιτικής
- ii. Εργαλεία και περιορισμοί της οικονομικής πολιτικής.
  - 1) Αβεβαιότητα, προσδοκίες και αποτελεσματικότητα της οικονομικής πολιτικής
  - 2) Πολιτική σταθεροποίησης.
  - 3) Ενεργός και μη ενεργός οικονομική πολιτική (active vs passive policy).
  - 4) Κανόνες ή διακριτική πολιτική (rules vs discretion).
- iii. Πολιτική οικονομία και οικονομική πολιτική.
  - 1) Πολιτικοί οικονομικοί κύκλοι.
  - 2) Πόλεμος χαρακωμάτων (war of attrition).

3) Η έννοια της (μη)-καλοπροαίρετης ((non)-benevolent) κυβέρνησης. Κυνήγι προσόδων (Rent seeking), διαφθορά.

iv. Παραδείγματα αποτυχιών αγορών και ο ρόλος της οικονομικής πολιτικής. Δημόσια αγαθά, Εξωτερικότητες και οικονομική πολιτική. Φορολογικός ανταγωνισμός.

Υπόδειγμα δημοσίων αγαθών

Οικονομία με $i = 1, 2, \dots, I$ οικονομικές μονάδες, όπου $c^i = (1 - \theta^i)z^i$

Κάθε οικονομική μονάδα αντλεί χρησιμότητα $u^i(c^i, N)$ από την κατανάλωσή της και το

$$\text{δημόσιο αγαθό } N \equiv \frac{\sum_i \theta^i z^i}{I}.$$

Ισορροπία Nash

Κάθε οικονομική μονάδα i επιλέγει το θ^i λύνοντας το πρόβλημα:

$$\max_{\theta^i} u^i \left((1 - \theta^i)z^i, \frac{\sum \theta^i z^i}{I} \right)$$

Ισορροπία με συνεργασία (Cooperative)

Ενας κεντρικός σχεδιαστής επιλέγει το θ^i λύνοντας το πρόβλημα:

$$\max_{\theta^i} \sum u^i \left((1 - \theta^i)z^i, \frac{\sum \theta^i z^i}{I} \right)$$

v. Παραδείγματα αποτυχιών οικονομικής πολιτικής.

- 1) Στρεβλωτικά εργαλεία πολιτικής.
- 2) Χρονική ασυνέπεια και αξιοπιστία.
- 3) Η “κριτική του Lucas”.
- 4) Το υπόδειγμα Barro-Gordon.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία: Benassy-Quere, et al., κεφ. 1, 2, 3, 5, . Οικονομίδης-Φιλίππου, κεφ. 6, 15, 17, 18, 26. Mankiw, κεφ. 14. Blanchard, κεφ. 24, Κολλίντζας [2000], κεφ. 8, 9.

Δ. Δημοσιονομική πολιτική.

- i. Ο εισοδηματικός περιορισμός της κυβέρνησης.
- ii. Η σχέση ανάμεσα σε έλλειμμα, χρέος, φορολογία και οικονομική δραστηριότητα.
- iii. Ρικαρδιανή ισοδυναμία (Ricardian equivalence). Φορολογική εξομάλυνση (Tax smoothing)

Ενδεικτική Βιβλιογραφία: Benassy-Quere, et al., κεφ. 4. Οικονομίδης-Φιλίππου, κεφ.8. Blanchard, Κεφ. 26, Mankiw Κεφ. 15.

Ε. Οικονομική Πολιτική σε Δυναμικά Υποδείγματα.

- i. Δυναμικά Υποδείγματα Γενικής Ισορροπίας. Το υπόδειγμα των πραγματικών οικονομικών κύκλων (Real Business Cycle Model (RBC) model). Το Νεο-Κευνσιανό υπόδειγμα (NK model). Δυναμικοί πολλαπλασιαστές.
- ii. Οικονομική Πολιτική και Οικονομική Μεγέθυνση. Υποδείγματα εξωγενούς οικονομικής μεγέθυνσης: (α) Το νεοκλασικό υπόδειγμα Solow-Swan. (β) Το υπόδειγμα Cass-Koopmans-Ramsey. Υποδείγματα ενδογενούς οικονομικής μεγέθυνσης: (α) Το υπόδειγμα γραμμικής τεχνολογίας του Rebelo. (β) Το υπόδειγμα του Romer: Εξωτερικές οικονομίες του κεφαλαίου.

(γ) Το υπόδειγμα δημοσίων δαπανών του Barro.

- iii. Αριστη δημοσιονομική πολιτική. Καμπύλη Laffer. Το πρόβλημα του Ramsey. Η έννοια του Ramsey Planner.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία: Οικονομίδης-Φιλιππόπουλος, κεφ. 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26. Κολλίντζας Κεφ. 3, 4, 5 και 6. Καλαϊτζιδάκης και Καλυβίτης, Κεφ. 2, 3, 4, 5, 6 και 10. Barro and Sala-i-Martin, Κεφ. 2, 3 και 4. Jones, Κεφ. 1, 2, 3 και 8.

Μερικές ακόμη ενδεικτικές αναφορές

- Για κλίσεις AS , AD και πολλαπλασιαστές βλ. Branson, κεφ. 9, 165-185.
- Για εξαγωγή συναρτήσεων AS , AD και καμπύλης Phillips βλ. Branson, κεφ. 11, 207-212 και Mankiw Κεφ. 13.
- Για ορθολογικές προσδοκίες και οικονομική πολιτική βλ. Branson, κεφ. 11, Mankiw, κεφ. 13
- Για σύγκριση εργαλείων νομισματικής πολιτικής – χρέυμα ή επιτόκιο, βλ. Branson, Κεφ. 15, 361-366.
- Για υπόδειγμα Barro-Gordon και το ζήτημα της χρονικής ασυνέπειας, βλ. Mankiw κεφ. 14, Blanchard, κεφ. 24.
- Για το ζήτημα του διεθνούς φορολογικού ανταγωνισμού βλ. άρθρο Βασιλάτος-Κολλίντζας-Φιλιππόπουλος (Κολλίντζας T. [2000], κεφ. 9).
- Για το ζήτημα του «πολέμου χαρακωμάτων» (war of attrition) βλ. Κολλίντζας T. [2000], κεφ. 8, Blanchard κεφ. 24
- Για το ζήτημα της Ρικαρδιανής ισοδυναμίας και της φορολογικής εξομάλυνσης βλ. Blanchard, Κεφ. 26, Mankiw κεφ. 15

ΠΡΟΣΟΧΗ: Οι αναφορές αυτές δεν εξαντλούν τα σχετικά θέματα ούτε το συνολικό περιεχόμενο του μαθήματος